

Protesty proti nespravedlivému justičnímu systému si vynutily rezignaci gruzínského premiéra

V červnu gruzínským hlavním městem Tbilisi hýbaly tisícíhlavé protesty vedené mužem požadujícím spravedlnost pro svého zavražděného syna. Lidé se do ulic metropole začali shromažďovat již večer 31. května, kdy tbiliský městský soud vynesl verdikt v případě vraždy dvou neplnoletých studentů. Ti zemřeli na bodná zranění v důsledku potyčky se svými vrstevníky z 1. prosince loňského roku. Ze zločinu byli obviněni rovněž dva nezletilí, z nichž jeden byl odsouzen k 10 a půl letům a druhý k 9 letům a 9 měsícům vězení. Otec jednoho ze zabitých mladíků, Zviad Saralidze, ale od počátku tvrdí, že útočníků bylo více a že jedním z nich měl být i syn někdejšího zaměstnance úřadu Vrchního státního zastupitelství Gruzie. Ten ale – dle protestujících díky politickému krytí – trestu unikl.

Demonstrace, odrážející frustraci společnosti z gruzínského justičního systému, který je podle protestujících prostoupený korupcí, nepotismem a nekompetentností, se rychle rozšířily i do dalších měst a stočily se k požadavku na odstoupení vlády. Po setkání vůdce protestů Saralidzeho s gruzínským premiérem Kvirikašvilim byly protesty na pár dní přerušeny, když ale požadavky demonstrantů nebyly vyslyšeny, vydali se do ulic znovu. Stanové přístřešky protestujících nakonec vyklidila policie 11. června, kdy rovněž zadržela několik představitelů opozice sympatizujících s protestní akcí.

Premiér Kvirikašvili pak 13. června oznámil svoji rezignaci.

(EN) <https://jam-news.net/?p=105622>

(EN) <https://eurasianet.org/s/georgian-protests-draw-other-bereaved-parents>

(EN) <https://www.rferl.org/a/georgia-ordinary-man-leads-revolt-against-government-after-sons-death/29270802.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/georgia-prime-minister-kvirikashvili-resigns-antigovernment-protests/29288936.html>

Novým premiérem Gruzie je Mamuka Bachtadze

Kvirikašvili jako oficiální důvod pro rezignaci na svůj post premiéra 13. června uvedl neshody s lídrem politické strany Gruzínský sen, oligarchou Bidzinou Ivanišvilim, nicméně komentátoři vidí jasnou spojitost právě s velkými červnovými společenskými protesty. Novým premiérem, který má zároveň postavit novou vládu, byl jmenován Mamuka Bachtadze, stávající ministr financí.

Bachtadze byl, ještě za dob prezidentství Michaila Saakašviliho, generálním ředitelem Gruzínské mezinárodní energetické korporace, následně – již za vlády Gruzínského snu – vedl podnik státní Gruzínské železnice. Jen málokdo v Gruzii pochybuje, že Bachtadze je osobní volbou Bidziny Ivanišviliho, který si zachovává rozhodující vliv z pozice šedé eminence v pozadí.

Bachtadze za svou prioritu označil „dokončení plnohodnotné integrace Gruzie do euro-atlantického prostoru“, v rámci zefektivnění vládnutí pak představil plán zredukování počtu ministerstev ze stávajících 14 na 11.

(EN) <https://www.rferl.org/a/georgian-prime-minister-kvirikashvili-resigns-antigovernment-protests/29288936.html>

(EN) <https://jam-news.net/?p=108415>

(EN) <https://www.rferl.org/a/georgia-pm-presents-cabinet-structure-changes-no-names/29321218.html>

Saakašvili byl v Gruzii odsouzen in absentia k dalšímu trestu

Tbiliský městský soud odsoudil in absentia někdejšího gruzínského prezidenta Michaila Saakašviliho k 6 letům odnětí svobody za údajné nařízení útoků na byznysmena a opozičního poslance Valeri Gelašviliho, kterého se měl dopustit v roce 2005. Jedná se již o druhý verdikt in absentia, který byl vůči Saakašvilimu vyneseno – v lednu tohoto roku byl odsouzen ke třem letům vězení za zneužití pravomoci v případě vraždy bankéře Girgvlianiho (více [zde](#)).

Saakašvili rozsudky považuje za politicky motivované a vedené snahou lídra Gruzínského snu Bidziny Ivanišviliho držet svého politického oponenta mimo hranice Gruzie (Saakašvili aktuálně žije v Nizozemí). Od té doby, co Saakašviliho politická strana prohrála v roce 2012 volby a jemu samotnému následně vypršelo funkční období v prezidentské funkci, figuruje někdejší hlava státu v řadě ostře sledovaných vyšetřování spuštěných gruzínskými autoritami.

(EN) <https://www.rferl.org/a/saakashvili-convicted-of-abuse-of-power-sentenced-in-absentia/29327555.html>

(EN) <http://oc-media.org/georgia-sentences-saakashvili-to-6-years-in-prison-in-absentia/>

Gruzie zveřejnila sankční seznam osob z Abcházie a Jižní Osetie

Gruzie na konci června zveřejnila tzv. sankční seznam „Otchozorija-Tatunašvili“. Jedná se o soupis osob obviněných či odsouzených in absentia za „vraždu, únos, mučení nebo nelidské zacházení s občany Gruzie na území Abcházie a Jižní Osetie od roku 1991“. Tento seznam byl vytvořen po vzoru amerického „seznamu Magnického“. Gruzínská vláda chce na jeho základě proti uvedeným osobám přijímat sankce spojené s omezením možnosti získat víza, realizací finančních a majetkových transakcí apod. O vymáhání sankcí chce rovněž požádat své zahraniční partnery. Seznam zahrnuje 24 případů spojených s Abcházií a 9 s Jižní Osetií. Pojmenovaný je symbolicky po Gruzínech Arčilu Tatunašvilim a Gigi Otchozorijovi, kteří byli v nedávné době zabití v Jižní Osetii a Abcházii. Tatunašvili zemřel za podezřelých okolností v únoru letošního roku v budově KGB v Jižní Osetii, jeho tělo se k rodině do Gruzie vrátilo až po mnoha týdnech, a to bez vnitřních orgánů a se stopami po mučení (více viz [červnový zpravodaj](#)). Otchozorija byl zastřelen v příhraniční zóně mezi Gruzii a Abcházií v květnu 2016 (více [zde](#)).

Abcházie seznam odsoudila jako „neopodstatněný, extrémně destruktivní a provokativní“. Jižní Osetie plánuje přijetí podobného „seznamu Sanakojeva“, který by měl zahrnovat občany nejen Gruzie, ale i USA či Ukrajiny, zapojených do „osetské genocidy v Jižní Osetii“. Grigory Sanakojev byl zabit při srážkách s gruzínskými silami v roce 1991.

(EN) <https://jam-news.net/?p=107808>

(EN) <http://oc-media.org/georgia-releases-otkhozoria-tatunashvili-sanctions-list/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/322258/>

(EN) <https://eurasianet.org/s/georgia-south-ossetia-exchange-magnitsky-like-lists>

Video z korupční kauzy šokovalo Arménii

Nové arménské autority zintenzivňují boj proti korupci oligarchů minulého režimu. Šéf Národní bezpečnostní služby (NBS) Artur Vantetsjan, kterého do postu dosadil nový arménský premiér Pašinjan krátce po svém zvolení v květnu, nejprve zdůraznil zdrženlivý přístup vůči kauzám Republikánské strany. Již v červnu ale boj proti korupci nabral spád se zatčením dvou vysokých je-revanských úředníků. Opravdový rozruch pak vyvolala razie maskovaných důstojníků NBS ve městě Ečmiadzin. Úřady prohledaly sídlo poslance a bývalého generála Manvela Grigorjana a mafiánského bosse Artura Astrjana, známého jako „Don Pipó“. Akce nejdříve vyvolala odezvu spojenců Grigorjana a jeho podporovatelé svolali protest před sídlem NBS. Všechny protesty ale utišilo video ze samotného zátahu v Grigorjanově domě, které odvysílala arménská televize. Video odhaluje arzenál různých zbraní, granátů, asi 12 000 kusů munice a bojová vozidla darovaná armádě. Dále NBS našla konzervy potravinových přídělů a lékárníček s nápisy „není na prodej“ a „pro vojáky“, společně s ručně psanými dopisy dětí, které posílaly balíky na frontu. Grigorjan byl zodpovědný za doručování pomoci vojákům na frontě. NBS zmínila, že místo pomoci vojákům, Grigorjan používal konzervy ke krmení tygrů a medvědů ve své soukromé zoo. V reakci Grigorjanovi spojenci stáhli svoji podporu a jeho advokát rezignoval. Kauza vyvolala velkou vlnu podpory NBS a nápor nových přihlášek do služby. Po desetiletí byla Grigorjanova mafie,

symbolizovaná daňovými úniky, napadeními, znásilněními a mučením, postrachem pro sídlo arménské církve Ečmiadzinu.

(EN) <https://eurasianet.org/s/armenias-revolutionary-government-steps-up-anti-corruption-purge>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29292375.html>

(EN) <http://www.armradio.am/en/2018/06/16/mp-manvel-sargsyan-detained-nss-says/>

(EN) <http://hcav.am/en/events/13-01-2016-07-en/>

(EN) https://www.armenianow.com/news/6672/lawless_living_near_holy_see_uncon

(AM) <https://www.youtube.com/watch?v=aqwuHxq1yYM&t> (video)

Propouštění politických vězňů před předčasnými arménskými volbami

Nová Pašinjanova vláda v Arménii dostává svým slibům a s přípravami na volby propustila několik vězňených opozičníků. Nejvýraznějším z nich je lídr opoziční skupiny Founding parliament Žirajr Sefiljan, který byl propuštěn v červnu pod zárukou 13 poslanců. Pašinjan již dříve nazval Sefiljana politickým vězněm a žádal jeho propuštění. Sefiljan, dlouhodobý odpůrce bývalého prezidenta Sarkisjana, byl zatčen v roce 2016 kvůli domnělé přípravě puče. Skupina Sasna Tsrer, radikální frakce Founding parliament, pak v létě 2016 obsadila policejní stanici v Jerevanu, což vyvolalo masivní protesty a tvrdý zásah policie. Founding parliament a Sefiljan také podpořili novou Pašinjanovu vládu.

Celkově byly propuštěny desítky politických vězňů, mezi nimi i bývalý prezidentský kandidát Andrias Ghukasjan. Arménie se připravuje na předčasné volby a propuštění politických vězňů minulé režimu v nich budou hrát roli. Není ani vyloučené spojení do společné „demokratické fronty“. Pašinjan ale dříve zmínil, že s předčasnými volbami nebude spěchat, protože chce dát stranám čas na přípravu kampaně.

(EN) <https://eurasianet.org/s/armenias-jailed-opposition-leader-released-with-help-from-mps>

(EN) <https://eurasianet.org/s/whither-armenias-jailed-opposition>

(EN) <https://www.rferl.org/a/armenia-court-releases-sasna-tsrer-members-from-pretrial-detention/29280410.html>

První rozpory v nové vládě

V nové vládě premiéra Nikola Pašinjana se objevily rozpory. Paradoxně se objevily kolem zákona, který navrhla ještě stará Sargsjanova vláda. Jedná se o kontroverzní penzijní reformu, kterou nová vláda s drobnými změnami schválila. V důsledku toho rezignovala ministryně práce a sociálních věcí Mane Tandiljan. Penzijní reforma byla připravena již v roce 2013 vládou republikánů pod taktovkou prezidenta Serže Sargsjana, jelikož současné financování důchodů se stává neudržitelným kvůli stárnutí populace a snižování počtu lidí v produktivním věku.

Návrh počítal se zapojením pracujících narozených po roce 1973 (cca 270 tisíc Arménů) a znamenal by, že budou muset přispívat 5 % ze své hrubé mzdy do penzijního fondu. Proti návrhu v roce 2014 demonstrovaly tisíce lidí. Vznikla iniciativa s názvem „Jsem proti“, v jejímž čele stála právě Mane Tandiljan, která protesty organizovala. Vláda republikánů nabytí účinnosti schválené reformy odložila na červen 2018. Tandiljan požadovala, aby vstup do reformy byl dobrovolný, avšak návrh byl přesto současnou Pašinjanovou vládou s drobnými úpravami přijat. Tandiljan oznámila rezignaci na svém facebookovém profilu, Pašinjan ovšem její rezignaci nepřijal, čímž Tandiljan pokračuje ve své funkci a bylo jí přislíbáno zahájení obsáhlejší debaty nad reformou.

(EN) <https://www.panorama.am/en/news/2018/06/21/Mane-Tandilyan/1967710>

(EN) <http://www.tert.am/en/news/2018/06/21/tandilyan/2720500>

(EN) <https://news.am/eng/news/450961.html>

Arménský parlament schválil programové prohlášení Pašinjanovy vlády

Nikol Pašinjan
Zdroj: Wikimedia
Commons

Arménský parlament dne 7. 6. schválil programové prohlášení vlády Nikol Pašinjana. Ač zpočátku Pašinjan tvrdil, že stane-li se premiérem, nechá parlament schválit programové prohlášení, což by podle Ústavy vedlo k rozpuštění parlamentu a vypsání předčasných voleb (původní plán byl uspořádat volby v řádu 2-3 měsíců), nakonec uznal, že zařídit skutečně svobodné a spravedlivé volby se v tak krátké době nedá. Rozhodl se tedy posunout volby v horizontu cca 1 roku, mezitím připravit a schválit novelu volebního zákona, čímž by se zajistily ony spravedlivé volby. Mezitím co nejvíc eliminovat moc republikánů, která doteď držela skutečnou převahu na úrovni administrativního ovlivňování voleb a voličů.

Vláda se v programovém prohlášení definuje jako přechodná a hlavním cílem jsou předčasné volby. Kvůli tomu jsou některé body prohlášení jen vágně vymezené, bez konkrétněji popsání cesty, jak daného cíle dosáhnout.

Pro bylo 62 poslanců, proti 39. Pro program hlasovali i někteří bývalí republikáni, 6 jich vystoupilo ze strany ještě před hlasováním, čímž republikáni ztratili převahu, a pro hlasovalo dalších 12 členů Republikánské strany Arménie. Nová vláda se chce zaměřit především na protikorupční a protioligarchické tažení, které bylo zahájeno vlnou daňových inspekcí.

Vláda hodlá provést jen základní reformy, jelikož mandát k rozsáhlejší změnám v duchu revoluce bude mít teprve vláda vzešlá z nezávislých voleb. Cílem je nastolení rovnosti před zákonem pro všechny, nastolení vlády práva, vymýcení korupce na všech úrovních, reálné oddělení politiky a byznysu, ochrana lidských práv a cílení proti „umělým ekonomickým monopolům“.

Z hlediska priorit zahraniční politiky na špici zůstává Náhorní Karabach/Arcach, s čímž je spojena například modernizace armády, ochrana hranic a zajištění bojeschopnosti. Důležitou roli budou hrát vztahy se sousedy, se kterými má Arménie otevřené hranice (Gruzie a Írán) a pokračující spolupráce s Ruskem a Eurasijskou unií. Směrem k EU by Arménie chtěla usilovat o liberalizaci vízové povinnosti. Cílem současné vlády bude vybudovat bezpečné a stabilní prostředí pro byznys, kam by se mohli vrátit podnikatelé a emigranti, kteří byli nuceni odejít kvůli předchozí vládě.

(EN) <http://www.gov.am/en/gov-program/>

(EN) <https://news.am/eng/news/454388.html>

(EN) <http://hetq.am/eng/news/89895/national-assembly-approves-the-new-armenian-governments-program.html>

(EN) <http://www.tert.am/en/news/2018/06/08/Parliament-gov/2707014>

(EN) <https://www.panorama.am/en/news/2018/06/07/parliament-government-program/1961231>

Klesá oblíbenost koránských jmen?

V posledních deseti letech dostávaly ázerbájdžánské děti nejčastěji jména podle postav vystupujících v Koránu. Nově narození chlapci se nejčastěji jmenovali Ali, Yusif, Hossein a Hasan, dívky pak Fatima, Medina Chadídža a Zahra. Podle terminologické komise ázerbájdžánské vlády však letos významně narostl počet jmen turkického původu, např. Tural, Tungay, Teimur a Džavanšir.

(EN) <https://jam-news.net/?p=109953>

Porážky na ulici zakázány

V polovině června podepsal ázerbájdžánský prezident Alijev zákon zakazující porážky dobytka na ulici. Odteď budou porážky možné pouze na oficiálních jatkách. Na ulicích ázerbájdžánských měst a vesnic by se tak již neměly opakovat drastické scény a mělo by dojít ke zvýšení hygienických standardů při produkci a prodeji masa. Objevily se však i hlasy, které tvrdí, že za zákazem stojí lobby velkých potravinářských řetězců, které se tímto zbaví části konkurence v podobě malých „nezávislých“ řezníků. Už dříve se ázerbájdžánské úřady pokoušely s porážkami na ulicích skoncovat, a to různými nařízeními a místními vyhláškami. Nebyly však příliš efektivní.

(EN) <https://jam-news.net/?p=107739>

Otevřen ropovod TANAP

12. června byl v tureckém městě Eskişehir slavnostně zahájen provoz plynovodu TANAP (Trans-Anatolian Gas Pipeline), který má vést ázerbájdžánský zemní plyn přes turecké území a navazuje na plynovod Baku-Tbilisi Erzurum. Cílem tohoto projektu je snížit závislost Evropy na dodávkách ruského plynu.

Plyn, těžený na plošinách Shah Deniz v Kaspickém moři, by měl na území Turecka dorazit na konci června. Do Evropy pak začne proudit až v roce 2020. TANAP je spolu s plynovodem Baku-Tbilisi-Erzurum a Trans-adriatickým plynovodem (TAP) součástí tzv. Jižního plynového koridoru (Southern Gas Corridor), kterým by mělo do Evropy nakonec proudit až 31 bilionů kubických metrů ázerbájdžánského plynu ročně. Realizace celého koridoru je ale pořád nejistá, především kvůli zpoždění výstavby jeho poslední části - plynovodu TAP, který má vést plyn od tureckých hranic přes Řecko a Albánii do Itálie.

(EN) <https://jam-news.net/?p=107467>

(EN) <https://eurasianet.org/s/azerbaijans-dream-pipeline-commissioned-but-troubles-remain>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/29169/>

Vojenská operace v Nachičevanu

Ázerbájdžánská armáda údajně dosáhla v květnu velkého vítězství na hranici mezi exklávou Nachičevan a Arménií, alespoň to tedy tvrdí ázerbájdžánské ministerstvo obrany, které 20. června zveřejnilo půlhodinové video, které má toto vítězství dokazovat. Ázerbájdžánu se údajně podařilo „osvobodit“ oblast o velikosti 11 tisíc hektarů poblíž vesnice Günnüt. Vojenským úspěchem se 26. června pochlubil i prezident Alijev během vojenské přehlídky, kdy řekl: „Nachičevanská operace byla provedena s vysokou profesionalitou. Ázerbájdžánští vojáci znovu předvedli své hrdinství a odvalu. Osvobodili jsme strategické pahorky.”

Odpověď z Arménie na sebe nenechala dlouho čekat. Arménské ministerstvo zahraničí se podobným výrokům vysmálo a doporučilo ázerbájdžánské armádě napříště obsadit alespoň 110 tisíc hektarů. Neobydlené území, které Ázerbájdžánci údajně obsadili, bylo totiž pravděpodobně již předtím pod kontrolou Ázerbájdžánu.

(EN) <https://eurasianet.org/s/azerbaijans-military-operation-in-nakhchivan-less-than-meets-the-eye>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Barbora Jelínková, Štěpán Lohr, Tereza Soušková, Ondřej Zacha, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezávislé. V žádném případě to neznamena, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.